

N:o 119.

Af herr **G. Elowson**, om beviljande af anslag till befrämjande af pedagogisk gymnastik vid landets folkhögskolor.

Uti min till sistlidna års Riksdag framställda motion om beviljande af statsanslag till befrämjande af pedagogisk gymnastik vid landets folkhögskolor framhöll jag den stora betydelse, som ordnade gymnastiköfningar hafva med afseende på resultatet af skolarbetet. Sedan dess har denna fråga varit framlagd till behandling af för densamma särskildt intresserade personer, i det att den blef offentligt diskuterad å 3:dje allmänna gymnastikläraremötet i Helsingborg den 4 januari detta år.

I sammanhang härmed var anordnad en uppvisning uti gymnastik med folkhögskoleelever från Hvilan. Denna uppvisning vann fackmännens erkännande och bevisade, att äfven på kort tid kan på detta område mycket vinnas, om nemligen lokal och lärarekrafter äro tillgängliga.

Mötet uttalade sig för den skull, såsom af bilagda protokollsutdrag (bil. litt. A) synes, för gymnastikundervisnings införande i folkhögskolan och ville i sin mån medverka till, att statsanslag måtte erhållas.

Vid behandlingen af min förutnämnda motion, hvilken under n:o 121 finnes intagen i 1 saml. 2 afd. af 1891 års riksdagstryck, yttrade förliedet års statsutskott:

»Utskottet finner det visserligen vara önskvärdt, att intresset för gymnastiska öfningar må vinna utbredning på landsbygden, likasom utskottet icke heller vill förneka, att införandet af pedagogisk gymnastik vid folkhögskolorna skulle blifva till omedelbart gagn för eleverna, men å andra sidan synes sådan utredning af saken nu icke föreligga, att man på grund deraf kan bilda sig en uppfattning om, huruvida sannolikhet förefunnes, att det med motionen åsyftade målet skulle genom ett bifall till densamma kunna vinnas. För sin del befarar utskottet, att anordnandet af en så

utvecklad undervisning i gymnastik, som den motionären afsett, skulle för vederbörande folkhögskolor medföra så stora kostnader, särskildt för anskaffande och inredning af lokaler, att högst få dylika skolor skulle befinnas villiga att underkasta sig de för det föreslagna statsbidragets erhållande ifrågasatta villkor.»

Diskussionen om detta ärende inom Andra Kammaren återfinnes i kammarens protokoll för den 23 april 1891, 3:dje band. n:o 34 sid. 40—44.

Erkänner man det gagnrika inflytande, som gymnastiska öfningar hafva på det uppväxande släktet, det qvinliga ej mindre än det manliga, så synes deraf framgå, att någon särskild utredning derom, att det åsyftade målet skulle genom ett bifall till motionen vinnas, icke må anses alldeles nödvändig, hvadan jag tillåter mig uttala den förhoppningen, att, då motionen nu förnyas, 1892 års statsutskott skall finna skäl att densamma tillstyrka.

Såsom ytterligare motivering för ett bifall till min motion anhåller jag att få anföra följande:

All god sträfvan för uppfostran af landets ungdom är väl förtjent af uppmuntran från statsmakternas sida. Beträffande folkskolorna skulle det hafva varit ett särskildt lyckligt grepp, om vid deras tillkomst tillbörligt afseende egnats åt kroppens utbildning och hårdande. Så har emellertid icke skett, och i följd deraf har ett godt tillfälle till lifskraftens höjande hos hela nationen gått förlorat.

Det försummade kan afhjelpas, säger man. Ja väl och dess bättre, men nödigt är, att *någonting* göres härför. Ty ännu är bra litet gjort för att tillgodose kroppens vård och utbildning hos menige mans barn. Folkskolan står i detta afseende alltjemt på samma låga standpunkt, och för de ynglingar, hvilka befinna sig i den ålder, att de utträdt ur folkskolan, men ännu icke inträdt i beväringens åldern, är absolut intet gjort derför.

I någon och till ej så ringa mån skulle detta missförhållande kunna rättas genom att åt våra folkhögskolor räcka en hjälpsam hand, som i någon väsentlig grad understödde ordnade kroppsöfningars införande vid dessa skolor.

Genom erfarenhet från Danmark vet man, att dylika öfningar, väl ordnade och ledda för män och kvinnor af den kunskapssökande ungdomen, omfattas med ett särskildt varmt intresse, att denna ungdom med stor flit och samvetsgrannhet tillgodogör sig de tillfällen, som erbjuda sig att genom gymnastiska rörelser sköta och utbilda kroppen, att dessa öfningar vitsordas såsom bidragande till en förbättring af helsotillståndet, att de sprida intresse för kroppsöfningar rundt om i angränsande land-

område, att detta områdes ungdom efter förrättadt dagsarbete kommer till den närbelägna skolan för att få deltaga i gymnastiköfningarna, att Lingska gymnastiken härför visat sig ega den största dragningskraften, att man äfven vid svenska folkhögskolor börjat göra liknande erfarenheter, men att man här i landet har större svårigheter af ekonomisk art än i grannlandet Danmark.

Det finnes icke några principiella skäl, hvarför svenska Riksdagen ej skulle i detta afseende göra något för meniges barn. Tvärt om, den skulle genom gymnastiköfningars befrämjande bidraga till att göra hela folket mera jembördigt samt mera kraftigt och mera hårdadt mot hvarje i lifvet mötande svårighet.

Om svensken i allmänhet kunde bringas derhän, att han i kraft och energi vore fullt jemförlig med andra länders invånare, så skulle detta förhållande i väsentlig mån stärka bandet mellan individen och fosterlandet. Det skulle bidraga till att höja folkets flit och arbetskraft och derjemte vara till obestridligt gagn för landets försvar.

Det finnes numera ingen civiliserad nation, som icke gör stora ansträngningar för att gifva sin ungdom en god kroppslig utbildning. Sverige behöfver alls icke och bör ej heller stå efter andra land i detta hänseende.

På grund af hvad sålunda anfördt blifvit hemställer jag vördsamast:

att Riksdagen måtte bevilja och till Kongl. Maj:ts disposition anvisa ett förslagsanslag å 25,000 kronor till befrämjande af pedagogisk gymnastik vid landets folkhögskolor;

att Riksdagen vid anmälan af sitt beslut härom ville anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes lemna närmare föreskrifter angående omfånget af den gymnastiska undervisningen och inspektionen af densamma samt angående sättet för statsbidragets lyftande;

att Riksdagen ville till 1,000 kronor fastställa det bidrag, som hvarje folkhögskola, der undervisning i gymnastik till föreskrifvet omfång på ett nöjaktigt sätt meddelas, eger att uppbära; samt

att det må åligga folkhögskola, som önskar komma i åtnjutande af detta bidrag, att ej mindre vidkännas alla öfriga kostnader för de gymnastiska öfningarnas

ordentliga upprätthållande än äfven underkasta sig den inspektion, som Kongl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Om remiss till statsutskottet anhålles.

Stockholm den 30 januari 1892.

Gullbr. Elowson.

Bil. litt. A.

Afskrift.

Utdrag ur protokoll, hållet vid 3:dje allmänna gymnastikläraremötet i Helsingborg sammankomst den 4 jan. 1892 kl. 5 e. m.

§ 3.

Föreslogs att öfverläggningsämnen n:o 7 $\frac{1}{2}$: »hvilken betydelse hafva gymnastiska öfningar för folkhögskolans elever, manliga och qvinliga, och hvilken erfarenhet har man redan derom?» och 10: »egner det Lingske Gymnastiksystem sig för frivillige övelser?» skulle företagas till gemensam behandling, hvilket af mötet bifölls.

Öfverläggningsämnet n:o 10 inleddes af Cand. mag. Poul la Cour, hvilken, med framhållande af den stora tillslutning det Lingska systemet vunnit i Danmark under de senaste åren, betonade nämnda systems betydelse och lämplighet äfven för frivilliga föreningar och deras öfningar.

I öfverläggningen rörande dessa tvenne frågor deltog: doktor Levin, kapten Silow, kapten Littorin, prof. Törngren, doktor Holmström, kapten Norlander, kaptenerna Balck och Andersson. Mötet uttalade såsom sin åsigt beträffande frågan 10, att det Lingska systemet lämpar sig för frivilliga öfningar, och beslöts att till alla Sveriges folkhögskolor sända ett exemplar af detta mötes handlingar eller ett särtryck derur, innehållande

diskussion och beslut rörande gymnastik i folkhögskolorna, d. v. s. beträffande frågorna 7 $\frac{1}{2}$ och 10, samt beslöts att särskildt i afseende å frågan 7 $\frac{1}{2}$ uttala sina sympatier för och medverka till, att statsanslag beviljas åt Sveriges folkhögskolor för beredande af gymnastikundervisning mot vilkor att skolan disponerar tjenlig gymnastiklokal och duglig lärare.

Som ofvan

In fidem

F. M. Persson.

G. W. v. Heideman.

Justeradt

G. Peyron.

Rätt utdraget intygar:

G. W. v. Heideleman,
kapten.

Likheten med originalet intyga:

Mauritz Tisell,
kapten.

Sanfrid Welin,
lärare.
